

Fynd av två för Norden nya skalbaggsarter (Coleoptera)

STIG LUNDBERG

Lundberg, S.: Fynd av två för Norden nya skalbaggsarter (Coleoptera). [Finds of two beetle species new to north-west Europa]. – Ent. Tidskr. 98:5-6 (1977). Lund, Sweden 20 May 1977. ISSN 0013-886X.

The North-American *Agathidium pulchrum* has been found in northern Sweden and Finland, and a single female of *Medon rufiventris*, a South-European species, in southern Sweden.

S. Lundberg, Skeppsbrogatan 9, S-951 35 Luleå, Sweden.

Medon rufiventris Nordm. (Staphylinidae)

Vid bestämning av *Medon*-material i min samling med hjälp av Mitteleuropas Käfer upptäckte jag ett exemplar, som markant avvek från kända nordiska arter. Exemplaret, som jag fått vid sällning av förnan under en rishög i Halltorps hage redan 7.5.63 skickades till Dr Andreas Strand, som konstaterade att det väl stämde med ett exemplar av *M. rufiventris*, som han hade i sin samling. Då denna art tidigare endast tagits i södra Europa lät jag Dr G. A. Lohse och på hans rekommendation även Dr A. Zanetti titta på mitt exemplar. Zanetti har jämfört det med några italienska exemplar och har meddelat att det helt överensstämmer med dessa. Då exemplaret är en hona bör dock även hanar insamlas för att helt säkert klarlägga frågan.

M. rufiventris påminner om bl a *M. apicalis* Kr. och *M. brunneus* Er. i färg och storlek, men huvud och halssköld är glänsande med gles punktur.

Arten är i Italien tagen hos myran *Lasius fuliginosus*, som finns i flera samhällen i Halltorps hage, men också i mullvadsbon och samlare på Öland rekommenderas undersöka dessa biotoper.

Jag vill passa på att tacka A. Strand, G. A. Lohse och A. Zanetti för hjälp med bestämningen.

Agathidium pulchrum Lec. (Liodidae)

Den 27 juni 1971 undersökte jag en asplåga ca 5,5 mil N Boden inom domänreservatet

Blåkölen i Norrbotten. Under barken vid rotpartiet påträffade jag en brokigt färgad *Agathidium*, som jag i fält bestämde till *A. discoideum* Er. Vid prepareringen framträdde färgteckningen otydligt och exemplaret sorterades in under *A. discoideum*. Först under vintern 1974-75 fick jag orsak att närmare titta på exemplaret, som visade sig starkt avvika från *A. discoideum* på den särpräglade färgteckningen och den ringa storleken, men också på de slankare antennerna. Arten stämde ej heller alls in på övriga kända arter och jag fick klart för mig att det måste vara fråga om en för Norden ny art.

Hösten 1975 den 14 augusti erhöll jag genom sällning ytterligare ett exemplar av samma art strax V Pellonen ca 5 mil O Lieksa i östra Finland ca 1 mil från ryska gränsen. Sällprovet utgjordes främst av mycelrik förna runt en grov aspstubbe i en hyggeskant, men trots försök kunde vi inte få tag på fler exemplar. Jag skickade de två exemplaren till Jyrki Muona för att han skulle jämföra med Helsingfors museums material. Muona rapporterade att arten inte fanns i museets samlingar, däremot kunde han konstatera att färgteckningen helt överensstämde med en färgvariant av den amerikanska arten *A. pulchrum* Lec. Genom välvillig hjälp dels av Dr W. Lazarko, Vancouver dels Dr A. Smetana, Ottawa fick jag låna material av den amerikanska arten och efter noggrann undersökning även av hanens genitalier (båda mina exemplar är hanar) anser jag att det verkligen är *A. pulchrum*, som nu påträffats såväl i norra Sverige som Finland.

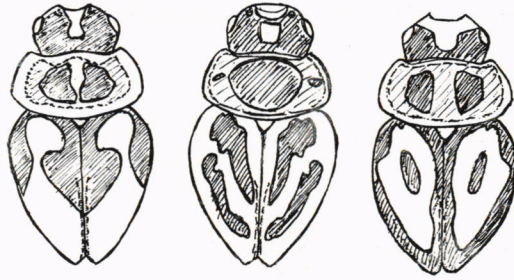

Fig. 1. *Agathidium pulchrum* Lec. Olika färgvarianter. Ur Hatch, M. H. 1957. The beetles of the Pacific Northwest, Part II Staphyliniformia. Univ. of Washington Publications in Biology. Vol. 16, Plate IV, figs. 22-24.

Agathidium pulchrum Lec. Different morphs.

Då det kan vara svårt få tag på beskrivning skall jag här passa på att lämna en del uppgifter om arten.

Färgteckningen framgår av fig. 1 vänstra bilden. De ljusa teckningarna är kastanjebruna medan bla den hjärtformade fläcken på täckvingarna är svart. Storleken på mina exemplar är $2,5 \times 1,3$ mm. Antennklubban är slank och i detta avseende avviker arten bla från *A. discoideum*. Fotledantalet hos honan är 5,4,4 och arten hör till undersläktet *Neoceble* Gozis. Punkturen på såväl täckvingar som halssköld och huvud är mycket gles och fin, vilket i kombination med avsaknandet av mikroskulptur gör skalbaggen starkt glänsande. Suturestrimman är väl

markerad och sträcker sig fram över halva täckvingarna. Som framgår av fig. 1 är arten i Amerika starkt variabel i färgteckning. Både det svenska och finska exemplaret har ett utseende som helt överensstämmer med vänstra bilden på fig. 1. Om arten i Norden varierar lika mycket som i Amerika får framtiden utvisa.

Arten är uppenbarligen mycket sällsynt (lärgälla även i Amerika) och är troligen bunden till asp.

Jag vill här passa på att dels tacka Jyrki Muona för hjälp med att spåra upp vilken art det var fråga om, dels tacka W. Lazorko och A. Smetana för lån av material.